

je zadela srčna kap. Bil je znan daleč naokoli. Naj počiva v miru!

Trgatev. Vesela jesen je odmevala prejšnje dni po naših prekmurskih goricah. Vreme je bilo krasno in zato je vsak hitel, da čim prej pospravi svoj pridelek. Grozdje je bilo v nekaterih krajih prav lepo in tudi premalo ga ni bilo. Vina bo letos več kot lansko leto in tudi boljše bo. Mošt že prodajamo po 2—4 Din 1 liter.

Turnišče. Dne 14. oktobra bo pri nas otvoritev sirotišnice za deco »Deteta Marijke«. Sirotišnica bo pri šolskih sestrah. Želimo le, da bi bila ti sirotišnici naklonjena boljša usoda, kot je bila delavski kuhinji v Soboti. V

to sirotišnico za deco je bila sprejeta že ena stara sirota nekje iz Medjimurja.

Gořiško Prekmurje. Naša zahvalna nedelja bo lepa. Imeli smo nadpolovično dobro leto. Jesen je lepa, kakor recimo leta 1921. Bili so širje sušni časi in trije deževni. Pa je na našem kamnu le prirastlo mnogo živeža. Manj je bilo sena in rži. Pridelki pri nas letos takoj gnijejo. Vse »spravljajo« rano. Sadje, grozdje, zelje, s polja vse, je že doma. Repa se dobro debeli. Sejemo. Naši ljudje obdelajo njive kakor vrtove. Priraste pa komaj potrjeno seme. Dače pa so odmerjene skoraj po prvovrstni zemlji. Za prodaje bomo imeli le kaj živega. Sadjevec in vince sami popijemo in še je privlačno s Preka.

nas je pozdravil s krasnim nagovorom, kateremu so sledili drugi pozdravi. Zahvalil se je v našem imenu g. dr. Aleksič, kateri je spremljal naše romanje. Ob 11. uri je bila sv. maša in pridiga, ki jo je imel g. dr. Aleksič, maševal pa nam je domači g. župnik. Peli so Zagrebčani, ki so se ta dan malo pred nami pripeljali z avtobusom. Ob pol treh popoldne pa smo se zopet zbrali pred oltarjem Marijinim, kjer so bile večernice. Vzeli smo slovo od Marije Vinagorske s trdno željo, da jo zopet obiščemo.

Št. Janž na Dravskem polju. Sentjanžki pevci zaslužijo zares vso pohvalo. V lepem spominu nam je ostal njihov lanski cerkveni koncert, ki so ga priredili v domači cerkvi, še bolj pa je nas prevzel pevski koncert v Hočah letos meseca avgusta, ko so sodelovali obenem s cirkovskim in hočkim zborom pri veliki pevski prireditvi na prostem. Zadnjo nedeljo pa so nas zopet privabili v Št. Janž, kjer so nam na popoldanskem koncertu podali bogat spored pesmi za moški in mešani zbor. Višek zanimanja in odobravanja pa je žela spevoigra »Srce in denar«. Če bi pevski zbor imel še malo prožnejše tenorje, bi bil glasovno kar najbolj ubran; posebno zvonkim sopranom gre vse priznanje. Kdor količkar pozorneje sledi pevskemu življenju naših št. janžkih pevcev, jih z užitkom posluša in s pravim veseljem opazuje medsebojno harmonijo in razgibanost zbora ter živahno delavnost njegovega pevovodje. Po začetni poti naprej in kviku!

Št. Andraž pri Velonju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 14. oktobra, ob treh popoldne v Društvenem domu izredno lepo igro v 4 dejanjih »Vaški lopov«. Po igri pa se vrši v Društvenem domu vinska trgatev. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor. Ker je čisti dobiček namenjen dozidavi Društvenega doma, prosimo, da nas posetite v najobilnejšem številu!

Mozirje. Skoro vsem je še zdaj vedno pred očmi »Slehernik«, katerega je pretečeni mesec z velikim uspehom vprizorila Katoliška akcija v Mozirju s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora. »Slehernik« je bil podan trikrat vsakokrat zvečer na prostem pred vrati župnijske cerkve. Bila je to prava senzacija za

DRUŠTVENE VESTI

Kaj je učitelj?

Vzgoja mladine je vелеvažna naloga, ki jo morajo vršiti starši. Ker starši vsega ne morejo storiti, kar spada v področje izobrazbe in vzgoje (saj nimajo ne časa ne zmožnosti in dostikrat tudi ne smisla) — jim šola kot nadomestna ustanova olajša to nalogo. V šoli dobivajo otroci pouk in vzgojo od učitelja, ki v šolski sobi nadomešča starše. Ta uloga pojasnjuje in dokazuje važnost učiteljskega poklica. Oblikovanje mladih duš je sploh ena najvažnejših nalog, ki obstojajo na tem svetu. Iz tega sledi, da se mora učitelj zavedati te naloge ter imeti lastnosti, ki ga usposabljaajo za dobro vršenje svojega poklica.

O važnosti in častitosti učiteljskega poklica je spregovoril pomenljive besede papež Pij XI., ko je pretekli mesec sprejel v gradu Castelgandolfo — v albanskih gorah blizu Rima — 400 italijanskih ljudskošolskih učiteljev, ki so člani Katoliške akcije. V svojem nagovoru je papež to-le poudaril: »Naš Gospod in Zveličar je sprejel, dokler je bil val na zemlji, samo dva naslova: moj-

ster in učenik. Količa čast za vsakega učitelja, da posveča svoje življenje isti nalogi, ki ji je na zemlji služil včlovečeni Sin božji! Učitelji so pravi in najvplivnejši vladarji nad dušami: v tem je veličina, pa tudi ogromna odgovornost njihovega poklica. Posebno velika, sveta in dalekosežna je naloga tistih učiteljev, ki so obenem dejavni člani Katoliške akcije: takšni se udeležujejo duhovskega apostolstva cerkve ter izvršujejo s poukom ne samo poklicno dolžnost, marveč tudi vzvišeno duhovsko misijo.« Resne in znamenite besede!

★

Maribor—Vinagora. Že leto dni je tlela iskrica hrepenenja po romarskem izletu na Vinagoro v hrvaškem Zagorju med fanti mariborske Katoliške akcije. Ta iskrica hrepenenja je prišla do uresničenja v nedeljo dne 23. septembra. Mariborsko avtobusno podjetje je nam dalo veliki avtobus s 33 sedeži, ki so vsi bili napolnjeni. Ob četrta na sedem smo se odpeljali iz mariborskega Glavnega trga. Ko smo se pripeljali na obronke Fortmijana, se nam je nasmehljalo solnce. Desiniški grad, imenovan »Vingrada«, nekdanji dom Veronike Desiniške, se nam je pokazal v krasnem čaru obseva solca. Sprejem na Vinagori je bil slovesen in prisrčen. Domači g. župnik Vukina

Drugi in počasnejši način iskanja dijamantov je s kopanjem ob reki in s skrbnim izpiranjem nakopanega peska. Predno prodre delavec do peska, ki hrani dijamante, je treba razkopavati dalje časa in še po tolikem trudu je veliko vprašanje, če bo sploh zadel na pesek in dijamante.

Življenje teh poslednjih dijamantnih kopavcev je trdo in zelo — zelo mučno. Ne glede na nevarnosti, od katerih je taka uboga para obdan, se predajajo po cele mesece praznim upom na bajno srečo in to pri nezadostni, nezdravi hrani, večkrat celo gladujejo po cele dneve. Najslabše se godi novincem, ki so se prebili skozi divjino brez cvenka v žepu, tolikokrat bolni, ali po naporih tako oslabljeni, da niti na delo ne morejo. Take reve so navezane po cele tedne na lov, a še ta je tamkaj težaven, ker se je zverjad pred človekom že razbežala ter se poskrila.

Če se pa novodošlemu vendar posreči, da dobi delo pri kakem dijamantnem podjetju, mu da podjetnik le prosto hrano in en del od najdenih dijamantov. Polovico izkupička za prodane dijamante prejme podjetnik, polovico kopači. Ceno navadno določi dijamantni trgovec, ki je seve dobro znan s podjetnikom. Da so pri takem postopanju delavci opeharjeni, je jasno.

Delo novincea podjetnik po možnosti izrablja

in nakaže takemu revežu delo na kraju, kjer so potrebna dolgotrajna predдела. Pri slabši hrani in še slabšem stanovanju sirota toliko trpi, da navadno ne zdrži dolgo in zbeži z dela, preden se je dokopal do enega dijamanta.

Nikoli ne pošljejo novodošlih na mesta, ki se že izrabljajo. Za izbiranje dijamantov iz peska kličejo podjetniki izurjene iskalce, ki se ne ukvarjajo s predđeli trudapolnega in globokega kopanja.

Treba še pomisliti, da traja v taistih krajih deževna doba od oktobra ali novembra do februarja ali marca. V teh mesecih se delo znatno skrči in so mogoča le predđela, kakor izkopavanje plasti nad peskom, napeljava vode itd. Za tako delo daje podjetnik delavcem samo hrano. Ker v deževni dobi ne stikajo za dragocenimi kamni, delavstvo nima denarnega zaslužka.

Eden najvažnejših činiteljev v bornem življenju iskalcev dijamantov je vprašanje prehrane. Tujci, ki prihajajo v dijamantne poljane, si domišljajo, da bodo živeli na lahko roko od lova, kakor je to res bilo pred leti, ko so se naselili ob reki prvi srečni najditelji dijamantov. Danes je v bližini reke, kakor že omenjeno, zelo malo divjačine. Več izgleda nudi ribolov, a je preveč zamuden.

Pod takimi okoliščinami je navezan iskalec

lil. Bil je fazan. Nisem se ga dotaknil, dokler se ni obležal en teden. — »Pa«, so mu zaklicali poslušalci, »ali niste umrli od samega gladu?« — »Kako?« je odgovoril tovec. »Pozabil sem vam povedati: med obležanjem fazana sem pojedel — zamorskega spremeljevalca...«

Pokrajina družinskih rodovnikov je Kitaska.

Na Kitajskem poseda vsaka rodbina rodovnik, ki sega 3000 let nazaj. Znanje so na Kitajskem rodbine, ki so bile stare ob času Kristusovega rojstva 500—2000 let. Take rodbine so: Liu, Wang, Sihma in razne druge, ki obstojajo še danes.

naš kraj. Tržani, kakor tudi ljudje iz bližnje in daljne okolice, so vsakokrat do kraja napolnili obširen, za to nalašč napravljen prostor. Točno izvajanje igre, velik razsvetljen križ nad cerkvenimi vrati, različnobarvna razsvetljava na odru, mogočen »glas božji« iz cerkve, glasha in petje v cerkvi, zvonjenje v zvoniku, krasna scenerija in obleka itd., vse to je vzbujalo med gledalci veliko zanimanje, občudovanje in priznanje. Vsakemu človeku je igra posegla v dno duše. Vsa čast našim igralcem in igralkam in vsem sodelovalcem, ki so se neustrašeno prijeli težkega in ovirpolnega dela, ki ga je zahtevala ta prireditev. Ves teden so trajale priprave. Igralci in igralka so podali svoje vloge vesplošno prav dobro. Posebno pohvalo je žel Slehernik (Platovšek Vilko) s svojim izvrstnim, povsem igralsko-umetniškim nastopom. Strah in groza je povzročila Smrt (Mrevlje Linko) s svojo masko in odločno mrtvaškim glasom. Za veselo razpoloženje je poskrbel posvetni Prijatelj (Cesar Fr.), ki nikakor ni hotel z njim na drugi svet. Pomembna in odlična v igri je bila Vera (Remše Nata) in Krepost (Remše Silva). Hvala Bogu, ki nam je dal ob vprizoritvah tako lepe in mirne večere, da se je lahko vse tako nemoteno vršilo. Čisti dobiček se je porabil za potrebe domače župnijske cerkve. Krasna umetna slikarija v cerkvi se bo osnažila in stene deloma na novo poslikale, tako da bo hiša božja zopet lepa in snažna kot nova. Katoliška mladina, le tako naprej po potu izobrazbe in poštenega razvedrila.

Kmetije iz mariborske okolice znajo!

Sadjarska podružnica v Št. Petru pri Mariboru je priredila že lansko jesen hvalevredno in dobro izpadlo razstavo sadja pri Unionu v Mariboru. Z lansko razstavo je zanimala za izborno pozno sadje iz mariborske okolice inozemski trg. Šentpeterska podružnica pod spretnim vodstvom g. Mihaela Kovarčiča je dala tudi letos pobudo za kmetijsko razstavo v Mariboru, ki je bila pri Unionu na vpogled dne 29.,

30. septembra in 1. oktobra. Res lepo prirejena razstava je obsegala 11 oddelkov: sadjarstvo: vinogradništvo z vinsko poskušnjo, poljedelstvo, travništvo, vrtnarstvo, cvetličarstvo, gozdarstvo, čebelarstvo, perutninarstvo, kmetijske stroje in podučni oddelki.

Največ zanimanja je vzbujal sadjarski oddelki, katerega so priredile sadjarske in kmetijske podružnice iz mariborske okolice in iz Slovenskih goric. Šentpeterska podružnica je postavila na razstavo 500 zabojev najlepšega sadja in ima na prodaj 25 vagonov najboljših namiznih jabolk. Šentpeterčani so tudi letos pokazali v polni me-

ri, da so strokovnjaki v sadjarstvu in znajo zanimati za svoje izborno blago domači in inozemski trg.

Na razstavi je bil dalje zelo posrečeno urejen podučni oddelki — delo vinarske, sadjarske in gozdraske mariborske šole.

Perutninarska razstava je pokazala stanje reje štajerske kokoši.

Mariborska kmetijska razstava je bila res dobro prirejena, podučna in je pokazala, da se zna naš kmet-sadjar samostojno postaviti s svojim sadnim pridelkom!

*

Zgornja Poljskava. Umrli je Alba Fideršek, stara komaj 16 let. Ko so se oglasili zvonovi dne 20. septembra, ob pol štirih popoldne, so se marsikateremu zasolzele oči. Prav mnogi bi jo radi bili spremljali na zadnji poti, pa ni bilo mogoče, ker so se njeni zemeljski preostanki položili k večnemu počitku v Mariboru. Draga Albina, mi smo te v duhu spremljali vprav tako, kakor če bi bila pri nas! Za teboj ne žalujejo samo starši in sorodniki, marveč cela okolica, ker si bila jako priljubljena. Počivaj v miru!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Zavratna boizen je pretrgala nit življenja pridni mladenki Zemljič Antoniji iz Črmljenšaka. Rajna Tonika je bila ugledna Marijina družbenka ter pridna delavka. Vsak, kdor jo je poznal, jo je moral vzljubiti. Pokopana je na Ptuj, ker je umrla v bolnici. Počivaj v miru, drago srce! — Zadnje nedeljo v septembru smo obhajali god farnega patrona in blagoslovitev novih orgel, katere nam je mojstrsko zgradil naš g. organist. Delo je pravi umotvor. G. organist si je s tem postavil nevenljiv spomenik. Bog živi g. organista!

Lastomerci pri Gornji Radgoni. Dne 20. sept. smo spremlili k večnemu počitku Mart. Roškarija, bivšega kmeta na Cafokovem gruntu.

Leta 1885 se je oženil z Katarino Črešnjar, hčerko Jurija Črešnjarja. Svojo kmetijo je dal že pred leti svojemu sinu Antonu, sam pa si je pridržal nekaj posestva, da bi v miru in vsakdanjih skrbih tako živel, da bi ne bil nikomur v breme. Ni mu bilo usojeno, da bi bil obhajal zlato poroko, ker mu je žena umrla pred tremi leti. Bil je še zdrav in krepek, pa ga je zadela nepričakovano huda nezgoda, neprevidno je ravnal z dinamitno patrono, ki je eksplodirala in mu zlomila nogo nad kolonom in prišla je smrt. Pokojnik je bil znana osebnost, spoštovan kot napreden gospodar; v njegovi hiši si našel gospodarske liste, popiral je le slovenski tisk. Bil je dosmrten ud Mohorjeve družbe, od mladih let stalen naročnik »Slovenskega gospodarja« in »Slovenca«. Vnet je tudi bil za procvit slovenskega združništva ter je kot ustanovitelj in odbor-nik gornjeradgonske Posojilnice sodeloval do smrti. Svoje verske dolžnosti je vršil vestno. Vsa župnija se je poslovila pri odprtem grobu od moža, ki ga je domači župnik postavil navzočim za zgled v delavnosti, domoljubnosti in vernosti.

Vitanje. Tudi pri nas, kakor po celi Sloveniji, občutimo močno sedanjo gospodarsko krizo. Raznovrsten les, ki je glavni vir dohodka našega Pohorja, ima smešno nizko ceno, tako da se kmetu, ki ga proda, komaj vožnja poplača. Toda za davek mora biti. S prodajo lesa pa mora lastnik lesa kriti tudi razne druge potrebščine, to je v prvi vrsti zavarovalni-

Japenci na Balkanu.

V zadnjem času je prišla iz Indije v Kairo v Egiptu večja skupina japonskih trgovcev. Tu bodo osnovali središče za svojo trgovino, predvsem za Balkan. Zlasti hočejo uvažati v balkanske države razne tekstilne izdelke. V zadnjem času so se japonski izdelki po kakovosti zelo popravili, cena je pa še vedno taka, da lahko konkurira vsem našim domačim izdelkom.

Največji strešni vrt.

Ameriško vele mesto Njujork poseda največji strešni vrt na svetu. Za napravo tega vrta so rabili 1500 ton vrtno zemlje in 100 ton kamenja. Vrt

na prodajalno, kjer mora plačati vse drago in takoj v gotovini, če hoče izrabljati dijamantno najdišče na svoj lasten račun in dobiček.

Oprema prostega ali samostojnega iskalca je po možnosti preprosta. Razven potovalne obleke, močnih čevljev z usnatimi gamašami — domačini večkrat niti teh nimajo — še ima seboj eno delovno obleko in dvojno perilo, da se vsaj lahko preobleče. Dalje dva lonca za kuhanje fižola ter riža, par odev in spalno mrežo. Poleg tega še nekaj zaloge fižola ter riža, sladkor, kavo ter sol. Če ima svojega konja, še nekaj koruze za konja. Njegovo orodje tvorijo: enkrada, rallo in batea. — Enkrada, motika, služi za razrahljanje gramoza. Takozvani rallo je lesen zaboj. Visok je 10—12 cm, dolg 1 m, širok pol m. Ploščevinasto dno je enakomerno preluknjano ter tvori rešeto. V rallo izpirajo nakopani pesek. Večje kamenje odstranijo z roko, kar pa preostane, vsiplje iskalec v bateo. Batea je lonec, katerega suče voda v krogih. Liki v vrtuljaku sukani pesek se med seboj razloči po teži. Dijamanti so najtežji in radi tega obležijo najbolj na dnu. Od časa do časa odmeče delavec iz bateje zgornjo plast, ki je brez vrednosti. Označeno postopanje nadaljuje tako dolgo, dokler preostane le še malo peska v bateji in tega skrbno preišče glede dijamantne vsebine.

Pri opisovanju pravega iskalca dijamantov ne smemo pozabiti na njegovo orožje: težak nož za trebljenje grmovja, samokres ter puško. Razmeram in podnebjem odgovarjata najbolj revolver na boben in karabinka.

Če še poseda dijamantni rudar šotor, potem je njegovo življenje v divjini bistveno olajšano. Pod označbo »šotor« je treba razumeti 4 m dolgo, 2 m široko in za vodo neprodorno platno. Razprostrto na palicah ali med dvema drevesoma tvori dobro obrambo napram dežju ter rosi, ki pada tukaj pred vzhodom solca v znatnih količinah.

Značilna je še pravica, ki dopušča, da lahko vsakdo brska za dijamanti in to po vrtilih, dvoriščih in celo pod tujimi prebivališči. Lastnik kočje je v takem slučaju prisiljen, da se izseli brez odpora. Pod njegovo hišo najdeni dijamanti so last najditelja.

Povsod ob bregovih reke leži raztrošeno orodje, večji in manjši kupi peska. Nobenemu niti na misel ne pride, da bi stegnil roko po tuj lastnini v trdni zavesti, da bi ga v takem slučaju doletela sigurna smrt.

Če jezdiš po pokrajini ob Rio das Garcas, boš lahko podil konja cele dneve po površinah, kjer je vse polno dijamante vsebujočega peska. Nehote se boš vprašal: Zakaj tal tukaj boljše ne